

Vztah občana a zájmového sdružení

Skutečnost, že v obecné právní úpravě vztahů mezi občanem a zájmovým sdružením právnických osob reprezentované občanským zákoníkem a dalšími obecně závaznými předpisy soukromoprávní povahy nelze právní normu, která by upravovala právo občana dohledat, nebrání tomu, aby zjištěný skutkový stav byl podřazen ustanovením příslušných interních předpisů takového zájmového sdružení právnických osob.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 33 Odo 387/2002, ze dne 22.9.2004)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobkyně B. M., zastoupené, advokátem, proti žalované Č. k. u., z. s. p. o., o určení povinnosti přidělit tetovací čísla pro štěňata, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 7 pod sp. zn. 26 C 30/2001, o dovolání žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 9. ledna 2002, č. j. 17 Co 640/2001-44, tak, že rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 9. ledna 2002, č. j. 17 Co 640/2001, se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Žalobkyně se spolu s Č. k. ch. Y. t., o. s. se sídlem v P. 10, Ch. 1084/10, domáhala uložení povinnosti žalované přidělit pro štěňata plemene Jorkšírský teriér, vrh „D“ z chovné stanice M. A., konkrétně Doyle Nic Nak, Donnelly Nic Nak, Daisy Nic Nak, Daddy Nic Nak, Déja Nic Nak, narozená dne 10. 10. 2000 otci Agamennone Nic Nak M. A. a matce Bessy M. A., chovatelky B. M., tetovací čísla pro každé z těchto štěňat. Uváděli, že žalobkyně jako chovatelka a členka občanského sdružení (Č. k. ch. Y. t.) požádala žalovanou o vydání tetovacích čísel pro 5 štěňat narozených v chovné stanici M. A., jejíž je majitelkou. Přestože žádanka obsahovala všechny náležitosti podle chovatelského řádu, odmítla žalovaná tetovací čísla přidělit s odůvodněním, že žádanka není potvrzena razítkem a podpisem příslušného poradce chovu.

Obvodní soud pro Prahu 7 rozsudkem ze dne 29. května 2001, č. j. 26 C 30/2001-19, ve znění doplňujícího usnesení ze dne 29. května 2001, č. 26 C 30/2001-23, uznal žalovanou povinnou přidělit pro štěňata plemene Jorkšírský teriér, vrh „D“ z chovné stanice M. A., konkrétně Doyle Nic Nak, Donnelly Nic Nak, Daisy Nic Nak, Daddy Nic Nak, Déja Nic Nak, narozená dne 10. 10. 2000 otci Agamennone Nic Nak M. A. a matce Bessy M. A., chovatelky B. M., tetovací čísla pro každé z těchto štěňat. Současně rozhodl o nákladech řízení.

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 9. ledna 2002, č. j. 17 Co 640/2001-44, změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že žalobu zamítl, a rozhodl o nákladech řízení. Shodně se soudem prvního stupně vycházel odvolací soud ze zjištění, že žalovaná je zájmovým sdružením právnických osob zabývajících se výhradně kynologickou činností. V rámci České republiky žalovaná mimo jiné zabezpečuje vedení plemenných knih, provádění kontrol chovu a dokumentace podkladů pro zápis vrhů do plemenných knih, přičemž je „garantem za vydávání a pravost průkazů původu psů“. Tetovací čísla přiděluje na základě žádosti nebo přihlášky k zápisu vrhu; o přidělení čísla může žádat chovatel přímo nebo prostřednictvím poradce chovu. Dne 17. 3. 1996 pověřilo předsednictvo žalované „pracoviště P. k. č. 2“ vedením plemenné dokumentace a vystavováním průkazů původu a téhož dne uzavřela žalovaná dohodu o zabezpečení činnosti pracoviště P. k. č. 2 s Č. k. s. (dále jen „ČKS“). Č. k. ch. Y. t. uzavřel dne 11. 11. 1998 s ČKS smlouvu o vedení plemenné knihy, podle níž se ČKS zavázal poskytovat pro Č. k. ch. Y. t. služby plemenné knihy. Dne 10. 10. 2000 se v chovné stanici M. A., jejíž majitelkou je žalobkyně, narodila štěňata z čistokrevných rodičů a dne 26. 10. 2000 požádala žalobkyně o přidělení tetovacích čísel pro tato štěňata; žádanka obsahovala náležitosti stanovené pro vydávání tetovacích čísel. ČKS odmítl čísla přidělit (vydat) a žádanku vrátil žalobkyni s odůvodněním, že není opatřena razítkem a podpisem poradce chovu.

Zatímco soud prvního stupně na podkladě takto zjištěného skutkového stavu věci uzavřel, že odmítla-li žalovaná v posuzovaném případě přidělit žádaná tetovací čísla (tedy vyhovět žádance pro určení tetovací značky), resp. odepřela-li žalobkyni možnost zápisu štěňat narozených z čistokrevných rodičů do příslušné plemenné knihy, postupovala v rozporu s prováděcí směrnicí pro vydávání tetovacích čísel, se svými stanovami a nerespektovala ani

článek 14 a 17 mezinárodního reglementu chovu F.C.I. vydaného Mezinárodní kynologickou federací, odvolací soud dospěl k závěru, že mezi účastníky řízení nejde o občanskoprávní vztah, tedy vztah majetkové povahy, k jehož vzniku by došlo z právního úkonu, nebo jiných skutečností, s nimiž zákon vznik takového vztahu spojuje, a nejde ani o spor ze vztahu mezi členy občanského sdružení, popř. členy zájmového sdružení právnických osob založených podle § 20f a násl. obč.zákoníku. Konstatoval, že chybí ustanovení hmotného práva, z něhož by vyplývalo oprávnění žalobců domáhat se přidělení tetovacích čísel, a není tu ani jiná skutečnost, která by zakládala právo žalobců a tomu korespondující povinnost žalované.

Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalobkyně dovolání, jehož přípustnost dovozuje z ustanovení § 237 odst. 1 písm. a/ o. s. ř. Je přesvědčena, že odvolací soud věc nesprávně právně posoudil, dovodil-li, že její nárok nemá oporu v hmotném právu. Připomíná, že průkazy původu jsou soukromoprávní dokumenty prokazující čistokrevnost rasy a původ konkrétního psa. Jde o dokumenty celosvětově uznávané, jejichž systém funguje pod správou a dozorem Mezinárodní kynologické federace (F.C.I.); jejími členy jsou kynologické asociace jednotlivých zemí. Průkaz původu je vydán příslušnou asociací v konkrétní zemi a je registrován F.C.I. V České republice je touto asociací zájmové sdružení právnických osob - žalovaná. Průkazy původu jsou žalovanou, resp. jí pověřeným Č. k. s., vydávány jednotlivým chovatelům psů pro štěňata narozená v jejich chovech a následně jsou předány novým majitelům štěňat. Tetování štěňat (označení štěňat tetovacími čísly) je součástí procedury vedoucí až k vydání průkazu původu; bez označení tetovacími čísly ČMKU nevydává štěňatům průkazy původu. Chovatelé psů jednotlivých plemen jsou sdruženi v chovatelských klubech, které mají nejčastěji právní formu občanského sdružení. Občanská sdružení (chovatelské kluby) jsou členy ČMKU. Žalobkyně je členkou Č. k. ch. Y. t. - o. s., které je členem Č. k. s. ten je členem Č. k. u. - z. s. p. o. Popsané mechanismy jsou vtěleny do stanov a dalších vnitřních dokumentů F.C.I., stanov a dalších vnitřních dokumentů žalované (včetně prováděcí směrnice pro vydávání tetovacích čísel vydané žalovanou), stanov a dalších vnitřních dokumentů Č. k. s. a do dohod uzavřených mezi žalovanou a Č. k. s. Žalobkyně v souladu s těmito dokumenty požádala o přidělení tetovacích čísel pro štěňata z jejího chovu a žalovaná jí bezdůvodně odmítla vyhovět. Přitom je povinností žalované vést registry chovných psů (tzv. plemenné knihy) a vydávat průkazy původu pro psy, včetně procedury tomu předcházející a tuto povinnost si žalovaná zakotvila do svých stanov a dalších vnitřních dokumentů. Žalobkyně je chovatelkou psů a jako takové jí vznikají práva vůči žalované, mimo jiné i právo na vydání tetovacích čísel pro štěňata ze svého chovu. Zprostředkovaně - přes Č. k. ch. Y. t. - je žalobkyně členem žalované a i z tohoto titulu má právo na ochranu svých nároků chovatele vůči subjektu, který chov v podstatě řídí. S odkazem na tyto důvody žalobkyně navrhla, aby odvolací soud rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu oprávněnou osobou (účastníci řízení) v zákonné lhůtě (§ 240 odst. 1 o. s. ř.) a že jde o rozsudek, proti kterému je dovolání podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. a/ o. s. ř. přípustné, přezkoumal napadený rozsudek bez nařízení jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.) a dospěl k závěru, že dovolání je opodstatněné.

Ve smyslu ustanovení § 242 odst. 1 a 3 o. s. ř. je dovolací soud vázán uplatněným dovolacím důvodem, včetně toho, jak jej dovolatel obsahově vymezil. Dovolatelka uplatnila dovolací důvod podle ustanovení § 241a odst. 2 písm. b/ o. s. ř., jímž lze vytýkat nesprávné právní posouzení věci.

Právní posouzení věci je nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu určil sice správně, ale nesprávně ji vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

V posuzovaném případě není mezi účastníky řízení sporu o tom, že štěňata narozená v chovatelské stanici M. A., jejíž vlastníci je žalobkyně, jsou čistokrevnými psy narozenými z předků průkazného původu; podstatou jejich sporu je posouzení, zda žalobkyně splnila podmínky pro přidělení tzv. tetovacích čísel, tedy čísel zápisu do plemenné knihy (určení tetovací značky), a má tudíž právo domáhat se jejich přidělení po žalované, která je zájmovým sdružením právnických osob zaměřeným na obecně prospěšnou kynologickou činnost a garantem za vydávání a zápis vrhů do plemenných knih, jejichž vedení zabezpečuje. Zatímco soud prvního stupně právo žalobkyně na přidělení čísel zápisu do plemenné knihy (určení tetovací značky) dovozoval z interních předpisů žalované a svou pozornost zaměřil právě na zjišťování, zda žalobkyně jako chovatelka splnila podmínky stanovené těmito interními předpisy, odvolací soud s odkazem na ustanovení § 7 odst. 2 o. s. ř. uzavřel, že tu „není ani ustanovení hmotného práva, z něhož by vyplývalo oprávnění žalobkyně domáhat se přidělení tetovacích čísel pro štěňata narozená v její chovné stanici, ani jiná skutečnost, která by takové právo žalobkyně a povinnost žalované zakládala, neboť vztah mezi účastníky nelze označit za občanskoprávní, tedy vztah majetkové povahy“. Konstatoval rovněž, že nejde ani o spor ze vztahu mezi členy občanského sdružení, popř. zájmového sdružení právnických osob.

Především nelze přehlížet, že odvolací soud sice dovedl, že vztah mezi účastníky řízení nelze podřadit žádnému ze vztahů uvedených v ustanovení § 7 o. s. ř., jímž je upravena pravomoc soudu, nespojil však s tímto svým závěrem žádné důsledky, tedy nezvolil postup stanovený občanským soudním řádem v případech, kdy nejsou splněny podmínky, za nichž může soud jednat ve věci.

Již v usnesení ze dne 21. 2. 2001, sp. zn. 20 Cdo 2498/99, publikovaném v časopise Soudní judikatura 9/2001 pod č. 110, Nejvyšší soud České republiky dovedl, že rozhodne-li soud, že není dána jeho pravomoc k projednání určité věci, je povinen současně rozhodnout (nemá-li jít o pravomoc cizozemského orgánu) i o postoupení věci orgánu, jehož pravomoc dána je (§ 104 odst. 1 věta druhá o. s. ř.). Není-li takového orgánu, pak nemůže být povolán k ochraně práv a oprávněných zájmů účastníků sporu jiný orgán než právě soud. Tak je tomu i v dané věci, kdy se žalobkyně domáhá ochrany svých práv a oprávněných zájmů občana - chovatele vůči žalované - zájmovému sdružení právnických osob zaměřenému na obecně prospěšnou kynologickou činnost, jež mimo jiné zabezpečuje vedení plemenných knih v České republice a garantuje vydávání a pravost průkazů původu psů v tomto teritoriu. Protože zákon nesvěřuje projednávání a rozhodování sporu ze zmiňovaného vztahu uvedených subjektů jinému orgánu, může být povolán k ochraně jejich práv a oprávněných zájmů právě soud.

Odvolacímu soudu nelze přisvědčit ani v tom, že nedošlo-li mezi účastníky řízení k uzavření smlouvy, která by upravovala jejich vzájemná práva a povinnosti, a nejde-li ani o spor ze vztahu mezi členy občanského sdružení, popř. členy zájmového sdružení právnických osob (§ 20f a násl. občanského zákoníku), chybí tu ustanovení hmotného práva, z něhož by vyplývalo oprávnění žalobkyně domáhat se po žalované přidělení tzv. tetovacích čísel pro štěňata narozená v chovné stanici, kterou žalobkyně vlastní, a není tu ani jiná skutečnost, která by žalobou uplatněné právo žalobkyně a jemu odpovídající povinnost žalované zakládala.

Skutečnost, že v obecné právní úpravě vztahů mezi občanem a zájmovým sdružením právnických osob reprezentované občanským zákoníkem a dalšími obecně závaznými předpisy soukromoprávní povahy nelze právní normu, která by upravovala právo občana - chovatele na vystavení průkazů původu jím chovaných psů a s tím související přidělení (vydání) tetovacích čísel, dohledat, nebrání tomu, aby zjištěný skutkový stav byl podřazen ustanovením příslušných interních předpisů zájmového sdružení právnických osob, z nichž v dané věci vycházel soud prvního stupně (tj. stanovy Českomoravské kynologické unie, Chovatelský a zápisní řád Českomoravské kynologické unie, prováděcí směrnice pro vydávání tetovacích čísel či Mezinárodní reglement chovu F.C.I.). Tyto interní předpisy totiž obsahují právní úpravu podmínek pro zápis odchovu do plemenných knih, jejichž vedení je zajištěno smlouvou mezi Č. k. u. a Č. k. s.

Jestliže odvolací soud existenci interních předpisů, z nichž žalobkyně dovozuje své oprávnění požadovat po žalované přidělení tzv. tetovacích čísel pro štěňata, pomínul, je jeho právní posouzení věci neúplné a tudíž nesprávné. Rozsudek odvolacího soudu tak není z hlediska dovolatelkou uplatněného dovolacího důvodu správný; Nejvyšší soud ČR jej proto zrušil a věc vrátil Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení (§ 243b odst. 2 věta za středníkem o. s. ř.).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Jistota](#)
- [Insolvenční řízení](#)
- [Exekuce](#)
- [Započtení](#)
- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)

- [Vylučovací žaloba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Promlčení, insolvence](#)